Η ΖΩΗ ΜΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΟΣ

Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΚΓ'.

ΤΟ μέρος αὐτὸ τῶν «Ἀπομνημονευμάτων» της, ἡ μεγάλη Γαλλὶς καλλιτέχνις διηγεῖται τὸ ντεμποῦτο της στὴ «Γαλλικὴ Κωμωδία», στὸ ρόλο τῆς Ἰφιγενείας.

«Τὴν 1 Σεπτεμβρίου 1862, τὴν ἡμέρα δηλαδὴ ποὺ θὰ ἐμφανιζόμουν γιὰ πρώτη φορὰ ὡς ἠθοποιὸς στὸ πορσινὸ κοινό, καθὼς ἐτήγαινα στὴ «Γαλλικὴ Κωμωδία», στάθηκα στὴν ὁδὸ Ντυφό, μπρὸς στὶς ρεκλάμες τῶν θεάτρων, ἡ ὁποῖες κατελάμβαναν μιὰ ὁλόκληρη γωνία.

Ἀνάμεσα στὶς ἄλλες ρεκλάμες, ἡ περισσότερες ἦσαν τῆς «Γαλλικῆς Κωμωδίας», στὶς ὁποῖες ἦταν τυπωμένη μὲ μεγάλα γράμματα ἡ φράσις:

«ΠΡΩΤΗ ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ ΤΗΣ Δίδος ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ».

Δὲν ξέρω πόση ὥρα ἔμεινα ἐκεῖ κυττάζοντας τὰ γράμματα αὐτά, μὰ μοῦ φαινόταν ὅτι οἱ διαβάτες ποὺ στεκόντουσαν γιὰ νὰ διαβάσουν τὴ ρεκλάμα, κύτταζαν κατόπιν ἐμένα, σὰν νὰ ἤξεραν πὼς ἐγὼ ἤμουν ἡ δὶς Σάρα Μπερνάρ. Κι' αὐτὸ μ' ἔκανε νὰ γίνομαι κατακόκκινη.

Τέλος, ξεκαρφώθηκα ἀπὸ κεῖ καὶ πῆγα στὸ θέατρο, ὅπου ἔφτασα στὶς πέντε τὸ ἀπόγευμα, ἐνῶ εἶχα ξεκινήσει ἀπ' τὸ σπίτι στὶς τρεῖς. Χρειάστηκα δηλαδὴ δυὸ ὁλόκληρες ὧρες γιὰ νὰ κάνω ἕνα δρόμο, γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν χρειαζόντουσαν περισσότερα ἀπὸ εἴκοσι λεπτά.

Μοῦ εἶχαν δώσει ἕνα καμαρίνι, τὸ ὁποῖο μοιραζόμουν μὲ τὴ συνάδελφό μου δίδα Κόμπλεντζ. Ἐκεῖ μὲ περίμεναν ἡ δασκάλα μου δὶς Μπρανμπέντερ κι' ἡ κ. Γκεράρ. Κλείστηκα λοιπὸν μέσα μαζύ τους κι' ἄρχισα νὰ ντύνομαι... Ἡ δουλειὰ αὐτὴ βάσταξε δυόμισι ὁλόκληρες ὧρες καὶ στὸ τέλος δὲν ἤξερα ἂν ἡ ἐμφάνισίς μου ἦταν καλὴ ἢ κακή. Ἡ δὶς Μπρανμπέντερ μ' ἔβρισκε πολὺ κόκκινη, ἐνῶ ἡ κ. Γκεράρ ἀντιθέτως μ' ἔβρισκε πολὺ χλωμή... Ποιὰ νὰ πιστέψω ἀπ' τὶς δυό;...

Ἡ θεία μου ἡ Ροζίνα, ἡ ὁποία καταλάβαινε καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλην ἀπ' αὐτὰ τὰ πράγματα, δὲν ἦταν ἐκεῖ γιὰ νὰ μοῦ πῇ τὴ γνώμη της, γιατὶ παραθέριζε στὴν ἐξοχή, κι' ἡ μητέρα μου πάλι, ἡ ὁποία θᾶρχόταν στὸ θέατρο, δὲν θὰ περνοῦσε καθόλου ἀπ' τὸ καμαρίνι μου, ἀλλὰ θὰ πήγαινε κατ' εὐθεῖαν στὴν αἴθουσα.

Ὅταν, τέλος, μὲ εἰδοποίησαν ὅτι ἡ παράστασις θ' ἄρχιζε, κρύος ἱδρὼς μ' ἔλουσε ἀπ' τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια καὶ λίγο ἔλειψε νὰ λιποθυμήσω. Τρέμοντας, τραυλίζοντας φράσεις ἀσυνάρτητες, νοιώθοντας τὰ δόντια μου νὰ χτυποῦνται νευρικά, βγῆκα ἀπ' τὸ καμαρίνι μου καὶ διευθύνθηκα πρὸς τὰ παρασκήνια. Τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς ποὺ ἔφτασα ἐκεῖ, σηκωνόταν ἡ αὐλαία.

Σηκωνόταν ἀργά, ἐπίσημα καὶ μοῦ φαινόταν σὰν ἕνας πέπλος ποὺ ξεσχιζόταν γιὰ νὰ μ' ἀφήσῃ νὰ δῶ τὸ μέλλον μου...

Μιὰ φωνὴ γλυκειὰ καὶ σοβαρὴ μ' ἔκανε νὰ γυρίσω πίσω. Ἦταν ὁ Προσπέρο, ὁ πρῶτος μου καθηγητής, ὁ ὁποῖος εἶχε ρθεῖ ἐπίτηδες γιὰ νὰ μ' ἐνθαρρύνῃ. Ἔπεσα ἀμέσως στὴν ἀγκαλιά του, εὐτυχισμένη γιατὶ τὸν ξανάβλεπα. Ἐπίσης βρισκόταν ἐκεῖ κι' ὁ ἠθοποιὸς Σαμσόν, ἄλλος καθηγητής μου, ὁ ὁποῖος εἶχε ρθεῖ κι' αὐτὸς γιὰ νὰ μ' ἐνισχύσῃ...

Τοῦ κάκου ὅμως... Ὅλα τὰ λόγια τους πήγαιναν χαμένα... Τὸ αἷμα μου ἔκανε τοὺς κροτάφους μου νὰ βουΐζουν καὶ δὲν ἄκουγα τίποτε... Ἔξαφνα τότε ἦρθε ἡ σειρά μου νὰ βγῶ στὴ σκηνή. Ἐγὼ ὅμως δὲν εἶχ' ἀντιληφθεῖ τίποτε κι' ὁ Προσπέρο ἀναγκάστηκε νὰ μὲ σπρώξῃ γιὰ νὰ κάνω τὴν ἐμφάνισί μου...

Τί τρομερὴ ἦταν ἡ στιγμὴ ἐκείνη... Στὴ σκηνὴ βρισκόταν ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ πατέρας μου, κι' ἡ Κλυταιμνήστρα, ἡ μητέρα μου... Ἔνιωθα τὴν ἀνάγκη νὰ βρίσκομαι κοντὰ σὲ κάποιον κι' ἔτρεξα πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα... Ἔπειτα, ἀφίνοντάς τον, ἔτρεξα πρὸς τὴν Κλυταιμνήστρα... Δὲν ἤξερα οὔτε τί ἔλεγα, οὔτε τί ἔκανα... Τὸ βέβαιο ὅμως, μοῦ φαίνεται, εἶνε πὼς ἔλεγα ἀσυναισθήτως τὰ λόγια τοῦ ρόλου μου... Ὅταν, τέλος, τελείωσε τὸ μέρος μου, βγῆκα ἀπὸ τὴ σκηνὴ κι' ἔτρεξα καὶ κλείστηκα στὸ καμαρίνι μου.

Χωρὶς νὰ ξέρω τί κάνω, ἄρχισα νὰ γδύνωμαι βιαστικά.

— Μὰ τρελλάθηκες; μοῦ φώναξε τότε ἡ κ. Γκεράρ τρομαγμένη. Ξέχασες πὼς ἔχεις νὰ παίξῃς ἀκόμα σὲ τρεῖς πράξεις;...

Τότε ἔννοιωσα πὼς ἀσφαλῶς ὅλο τὸ μέλλον μου θὰ καταστρεφόταν ἂν δὲν κατώρθωνα νὰ ἐπιβληθῶ στὸν ἑαυτό μου. Ἐπικαλέστηκα ὅλη μου τὴ θέλησι καὶ, κυττάζοντας τὸν ἑαυτό μου μέσα στὸν καθρέφτη, τοῦ ἔδωσα τὴ διαταγὴ νὰ συνέλθῃ, νὰ ἡσυχάσῃ, νὰ συγκρατηθῇ.

Ἔτσι τὰ κατάφερα νὰ παίξω ὁπωσδήποτε καλὰ στὶς ἄλλες τρεῖς πράξεις...

Τὴν ἄλλη μέρα, ἡ μητέρα μου, ἡ ὁποία διάβαζε ταχτικὰ τὶς κριτικὲς ἐπιφυλλίδες τοῦ Φραγκίσκου Σαρσαὶ στὴν «Ἐθνικὴ Γνώμη», ἦρθε πρωΐ-πρωΐ στὴν κάμαρά μου καὶ μοῦ διάβασε τὶς ἀκόλουθες γραμμὲς τοῦ διασήμου κριτικοῦ γιὰ μένα:

«Ἡ δὶς Μπερνάρ, ἡ ὁποία ντεμπουτάρισε χτὲς στὴν «Ἰφιγένεια», εἶνε μιὰ ψηλὴ καὶ ὡραία νέα, μὲ σῶμα κομψὸ καὶ φυσιογνωμία πολὺ εὐχάριστη. Τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ προσώπου της προπάντων, εἶνε ἐξαιρετικὰ ὡραῖο. Κρατιέται καλὰ στὴ σκηνὴ καὶ ἀπαγγέλλει μὲ μιὰ τελεία καθαρότητα. Αὐτὰ μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ἐπὶ τοῦ παρόντος γιὰ τὴ νέα αὐτὴ ἠθοποιό».

Κατόπιν, τραβῶντας με στὴν ἀγκαλιά της, μοῦ εἶπε:

— Εἶνε ἠλίθιος αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος!... Δὲν ξέρει τί γράφει... Ἤσουν ὑπέροχη χτές!...

Καί, γιὰ νὰ μ' εὐχαριστήσῃ ἀκόμα περισσότερο, μοῦ σερβίρισε μόνη της καφὲ μὲ γάλα καὶ κρέμα. Ἤμουν εὐτυχισμένη, μὰ ὄχι ὁλότελα.

Ὅταν τ' ἀπόγευμα ἦρθε ὁ νουνός μου, μοῦ εἶπε:

— Ὦ! φτωχή μου μικροῦλα, πόσο ἀδύνατα φαινόντουσαν στὸ θέατρο τὰ χέρια σου...

Πράγματι, τὰ χέρια μου εἶχαν κάνει ἄσχημη ἐντύπωσι, καὶ ἄκουσα μάλιστα, σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ τ' ἄπλωνα ἱκετευτικὰ πρὸς τὸν «Ἀγαμέμνονα», πνιγμένα γέλια κάτω στὴν πλατεία...

* * *

Ἡ δεύτερη ἐμφάνισίς μου ἔγινε στὴ «Βαλέρια», στὴν ὁποία σημείωσα μιὰ μικρὴ ἐπιτυχία. Τέλος, γιὰ τρίτη φορά, ἐμφανίστηκα στὶς «Σοφὲς Γυναῖκες» καὶ ὁ Σαρσαὶ ἔγραψε τότε τὰ ἑξῆς:

ΕΘΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ, 12 Σεπτεμβρίου. — Χτὲς τὸ βράδυ ἔπαιζαν στὴ «Γαλλικὴ Κωμωδία» τὶς «Σοφὲς Γυναῖκες», στὶς ὁποῖες ἐμφανιζόταν γιὰ τρίτη φορὰ ἡ δὶς Σάρα Μπερνάρ, στὸ ρόλο τῆς «Ἐρριέττας». Ἡ νεαρὰ ἠθοποιὸς ὑπῆρξε ἐπίσης ὡραία κι' ἐπίσης ἀσήμαντη, ὅσο καὶ στοὺς ρόλους τῆς «Ἰφιγενείας» καὶ τῆς «Βαλερίας», τοὺς ὁποίους ἔπαιξε προηγουμένως. Ἡ παράστασις αὐτὴ ἦταν πολὺ φτωχὴ καὶ προκαλεῖ σκέψεις ποὺ δὲν εἶνε καθόλου εὐχάριστες. Τὸ ὅτι ἡ δὶς Μπερνὰρ δὲν εἶνε σπουδαία, αὐτὸ δὲν ἔχει σημασία. Κάνει τώρα τὸ ντεμποῦτο της καὶ εἶνε ἐντελῶς φυσικό, μεταξὺ τῶν νέων ἠθοποιῶν ποὺ μᾶς παρουσιάζουν, νὰ ὑπάρχουν καὶ μερικὲς ἀποτυχημένες. Πρέπει νὰ δοκιμάζωνται πολλές, γιὰ νὰ βρεθῇ μιὰ καλή. Μὰ τὸ θλιβερὸ εἶνε ὅτι οἱ ἄλλοι ἠθοποιοὶ ποὺ τὴν περιστοίχιζαν, δὲν ἄξιζαν πολὺ περισσότερο ἀπ' αὐτή. Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς μάλιστα ἦσαν καὶ ἑταῖροι τῆς «Γαλλικῆς Κωμωδίας». Τὸ μόνο τους πλεονέκτημα ἀπέναντι τῆς νεαρᾶς συναδέλφου των εἶνε ὅτι ἔχουν τὸν ἀέρα τῆς σκηνῆς. Εἶνε δηλαδὴ σήμερα ὅ,τι μπορεῖ νὰ γίνῃ ἡ δὶς Μπερνὰρ σὲ 20 χρόνια, ἂν, ἐννοεῖται, μείνει στὴ «Γαλλικὴ Κωμωδία».

Τὸ ἄρθρο αὐτὸ μ' ἔκανε ἔξω φρενῶν. Κι' ἀμέσως μιὰ μεγάλη ἀπόφασις γεννήθηκε μέσ' στὸ μυαλό μου: νὰ ἐγκαταλείψω τὴ «Γαλλικὴ Κωμωδία».

Ἴσως ὅμως νὰ μὴν πραγματοποιοῦσα τὴν ἀπόφασί μου αὐτή, ἂν δὲν συνέβαινε ἕνα μικρὸ δρᾶμα, τοῦ ὁποίου ἀκούσιος ἥρως ἔγινε ἡ μικρή μου ἀδελφὴ Ρετζίνα.

Ἦταν ἡ ἐπέτειος τοῦ θανάτου τοῦ Μολλιέρου καὶ ὅλοι οἱ καλλιτέχναι τῆς «Κωμωδίας» ἔπρεπε, σύμφωνα μὲ τὴν παράδοσι, νὰ χαιρετήσουν τὴν προτομὴ τοῦ μεγαλοφυοῦς συγγραφέως. Γιὰ πρώτη φορὰ θὰ λάβαινα μέρος κι' ἐγὼ στὴν τελετὴ αὐτή, κι' ἡ ἀδελφή μου, ἀκούγοντάς με νὰ μιλάω σχετικῶς, μὲ ἱκέτευσε νὰ τὴν πάρω μαζύ μου. Τὴν ἐπῆρα λοιπὸν καὶ συνοδευόμενες ἀπὸ τὴν ὑπηρέτριά μας Μαργαρίτα,

Ἡ Σάρα Μπερνάρ, τὴν ἐποχὴ ποὺ ἦταν μαθήτρια στὸ μοναστῆρι τῶν Καλογραιῶν.

(Σπάνιο σκίτσο).

Η ΣΕΛΙΣ ΤΩΝ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΩΝ

Η ΠΑΘΗΤΙΚΩΤΕΡΕΣ ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

(Ὁ Μπενζαμὲν Κονστὰν στὴν κυρία Ρεκαμιέ). 3 Σ)βρίου 1814.

Κυρία μου,

Αὔριο βράδυ... Αὔριο βράδυ...

Αὐτὴ ἡ φράση κλείνει γιὰ μένα τὴν πιὸ λαχταριστὴ ἐλπίδα, ἀπ' ὅσες ἔννοιωσε ἴσαμε σήμερα ἡ ψυχή μου... Μὰ κλείνει καὶ τὴν πιὸ σκληρὴ ἀβεβαιότητα καὶ τὴν πιὸ τυραννικὴ ἀμφιβολία. ἀπ' ὅσες ὥς τώρα σπάραξαν τὴν καρδιά μου...

Αὔριο βράδυ...

Τί φριχτὸ πρᾶγμα εἶνε γιὰ μένα αὐτὸ τὸ «αὔριο βράδυ», ποὺ τόσο ἀμέριμνα καὶ δίχως μιὰ ἐλαφρὴ κὰν ἀγωνία, μοῦ ψιθυρίσατε σήμερα τὸ μεσημέρι;...

Ἄρχισε κιόλας γιὰ μένα αὐτὸ τὸ «αὔριο βράδυ»... Νοιώθω ἀπὸ τώρα, ἀπὸ σήμερα τὸ ἀπόγευμα, τὴν τυραννική του παρουσία... Ἀπὸ σήμερα τὸ βράδυ ἀρχίζει γιὰ τὴ βασανισμένη μου ψυχὴ αὐτὸ τὸ ἀβέβαιο, τὸ ἀμφίβολο, τὸ ἀσύλληπτο «αὔριο βράδυ»...

Ξέρω ἀπὸ τώρα τί θὰ τραβήξω αὔριο... Ὑπαφέρω ἀπὸ τώρα προκαταβολικῶς, γιὰ ὅ,τι μὲ περιμένει αὔριο... Νὰ σοῦ τὸ πῶ;... Ἄκουσέ το ἀπ' τὰ διψασμένα γιὰ τὸ φιλί σου χεῖλη μου, ἂν κι' εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ ξέρεις καλύτερα ἀπὸ μένα... Λοιπόν:

Θἄρθω, αὔριο βράδυ, στὶς 9 ἀκριβῶς, στὸ σπίτι σου... Μὰ θὰ μοῦ ποῦν πὼς λείπεις, πὼς δὲν γύρισες ἀκόμη ἀπὸ κάποια ἐπίσκεψί σου... Θὰ ξαναπεράσω στὶς 10 καὶ θ' ἀκούσω τὰ ἴδια... Θὰ ξαναπεράσω στὶς 11 κι' ἡ ἴδια τύχη θὰ μὲ περιμένη... Τώρα, ἄν, ἀπελπισμένος καθὼς θἆμαι, παρατραβήξω τὸ σχοινί, ξεχνῶντας κάθε συμπεριφορὰ καὶ διάκρισι, καὶ ξανάρθω πάλι στὶς 12 τὰ μεσάνυχτα, τότε... τότε θὰ μοῦ ποῦν — ἡ καμαριέρα ἢ ὁ θυρωρός σου — πὼς ἤρθες μὲν πρὸ ὀλίγου, μὰ πὼς ἔπεσες πειὰ νὰ κοιμηθῆς!...

Κατάλαβες, ἀγαπημένη μου;... Κατάλαβες ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα ὅλης αὐτῆς τῆς τραγικῆς γιὰ τὴν καρδιά μου κωμῳδίας σου, θἆναι, ἐσὺ μὲν νὰ ξεγλυστρᾶς ὅπως πάντα σὰν χέλι, ἐγὼ δὲ νὰ πάρω ἀπ' τὴν ὑπηρεσία σου μαθήματα τάκτ καὶ συμπεριφορᾶς;...

Νά... Ἴσαμε κεῖ μὲ κατάντησες... Σὰν νὰ μὴ μοῦ φτάνη ἡ ἀγωνία τῆς πονεμένης μου ψυχῆς κι' ἡ φριχτὴ ἀπελπισία ποὺ δοκιμάζω γιὰ τὴν ἄκαρδη ὕπαρξί σου, ἀπ' τὴν ἡμέρα ποὺ σὲ γνώρισα...

Στοιχηματίζω πὼς δὲν μὲ πιστεύεις... Δὲν μ' ἔννοιωσες καθόλου, τότε... Δὲν ἔννοιωσες πὼς κάτω ἀπὸ ἕνα ἐξωτερικὸ αὐστηρὸ καὶ ψυχρὸ κρύβεται μιὰ καρδιὰ — ἡ καρδιά μου — γεμάτη ἀπὸ διάχυσι, ἀπὸ τρυφερότητα καὶ διψασμένη νὰ νοιώση ἐπὶ τέλους, ἔστω καὶ λιγάκι ἀργά, τὴ λαχτάρα τῆς ἀληθινῆς, τῆς ἀπέραντης ἀγάπης:

Τῆς ἀγάπης γιὰ σένα...

Εἶσαι ἡ μοναδική μου σκέψη... Δὲν φεύγεις ἀπὸ τὸ μυαλό μου οὔτε μιὰ στιγμὴ μονάχη... Ὅλη ἡ γοητευτική σου χάρι, ὅλο τὸ μῦρο τῆς ψυχῆς σου, ὅλοι οἱ σκοτεινοὶ καὶ μυστηριώδεις κόσμοι τῶν γλυκῶν ματιῶν σου, αἰχμαλώτισαν τὴν καρδιά μου καὶ μ' ἔκαναν γιὰ πάντα σκλάβο σου ταπεινό...

Σοῦ γράφω αὐτὰ τὰ λόγια καὶ κόβεται ἡ πνοή μου... Σὲ σκέπτομαι καὶ τὸ καρδιοχτύπι μου ὄχι μονάχα τὸ ἀκούω, μὰ καὶ τὸ νοιώθω νὰ σφυροκοπάη, τὰ γεμάτα ἀπὸ σένα στήθη μου, μὲ πόνο...

Πονῶ!...

Μ' ἔκανες δυστυχισμένον... Δοκιμάζω ἐξ αἰτίας σου πίκρες, τὶς ὁποῖες δὲν ξαναδοκίμασα ποτέ μου... Μ' ἔκανες πολλὲς φορὲς νὰ κλάψω ἀπὸ ἀπελπισία... Ναί... Νὰ κλάψω, ἐγώ, ποὺ δὲν ἔννοιωσα ποτέ μου τὰ μάτια μου καὶ νὰ βουρκώνουν κάν...

Τὸ θέλησες ἐσὺ νὰ σ' ἀγαπήσω...

Μὰ καὶ δίχως νὰ τῶθελες, πάλι θὰ σ' ἀγαποῦσα... Τρελλαίνεις, ἄθελά σου, ὅποιον σὲ πρωτοβλέπει... Κι' ἕνας ἀπ' τοὺς ἄτυχους αὐτούς, ἕνα ἀπ' τὰ σπαραγμένα θύματά σου, εἶμαι κι' ἐγώ...

Πολιτική, διπλωματία, κοινωνικὲς ὑποχρεώσεις, ὅλα, ὅλα ἔσβυσαν πειὰ γιὰ μένα... Δὲν ἔχω μυαλὸ γιὰ τίποτε, ἐξὸν γιὰ νὰ σκέπτωμαι ἐσένα...

Ἴσως σοῦ φαίνομαι πραγματικὰ τρελλός... Μὰ ἀφορμὴ τῆς τρέλλας μου εἶσαι ἐσὺ καὶ μόνη... Ἂν τὸ θελήσεις λίγο, δίχως προσπάθεια καμμιὰ ἐκ μέρους σου, μ' ἕνα γλυκὸ χαμόγελό σου, θὰ σβύση παρευθὺς ἡ τρέλλα μου, θἄρθω στὰ λογικά μου καὶ θὰ νοιώσω στὴν ἀγνὴ ματιά σου μιὰ γωνίτσα Παραδείσου...

Γλυκειὰ καὶ ἀθῶα κοῦκλα μου...

Μὲ τί συγκίνησι μυστική, μὲ τί ψυχῆς λαχτάρα σὲ καμαρώνω κάθε ποὺ σὲ βλέπω!... Μοῦ φαίνεσαι σὰν ἀγνή, ἀνήξερη παιδοῦλα, μὲ ξέπλεκα ἀκόμη τὰ πλούσια μαλλάκια σου καὶ μὲ κοντὴ ποδίτσα...

Καὶ ὅμως, ξαφνικά, ἀλλάζει ἔκφρασι ἡ ματιά σου, κι' ἡ τσαχπινιά της μὲ τρομάζει, ἐνῶ μὲ γοητεύει, πάλι ξαφνικά, ἡ χάρι τοῦ λυγεροῦ κορμιοῦ σου...

Θεέ μου, παραμιλῶ...

Ἔχω δίκηο ὅταν νοιώθω τὸ μυαλό μου νὰ σαλεύη στὴ θωριά σου... Καί, ξέρεις;... Μόνον τρελλὸς δὲν νοιώθει τρελλὸ τὸν ἑαυτό του μόλις σὲ πρωτοντικρύσει!...

Παράξενο σοῦ φαίνεται αὐτό;... Ἀντιφατικό;... Παράλογο;.. Ἴσως!... Καὶ ὅμως εἶν' ἡ καθαρὴ ἀλήθεια...

Αὔριο βράδυ, λοιπόν...

Θεέ μου, τί μὲ περιμένει ἄραγε;... Θὰ εἶσαι σπίτι;... Θὰ μὲ δεχτῆς;... Ἡ θ' ἀντικρύσω θεόκλειστη τὴν πόρτα τοῦ Παραδείσου, πιὸ δυστυχισμένος κι' ἀπ' τοὺς ἄτυχους Πρωτοπλάστους;... Ἐσὺ κι' ὁ Ὕψιστος, ὁ Ὕψιστος κι' ἐσὺ τὸ ξέρουν!...

Σ' ἀγαπῶ!...

Κι' ἀγάπη θὰ πῆ πόνος... Θὰ πῆ μαρτύριο... Θὰ πῆ σπαραγμὸς ψυχῆς καὶ μάτωμα καρδιᾶς καὶ δάγκαμα ὀδυνηρὸ χειλιῶν καὶ βούρκωμα ματιῶν καὶ γλώμιασμα προσώπου καὶ κλονισμὸς γονάτων...

Αὐτὰ δοκίμασα ἴσαμε τώρα...

Μὰ θὰ πῆ καὶ φτερούγισμα χαρούμενο ψυχῆς... Θὰ πῆ καὶ γοργοχτύπημα ἡδονικὸ καρδιᾶς... Θὰ πῆ καὶ μεθύσι οὐράνιο αἰσθήσεων, κι' ἄνθισμα χειλιῶν ποὺ χαμογελοῦν, καὶ ρόδισμα — ἀπ' τὴ συγκίνησι — προσώπου, καὶ γλύστρημα ἀνάλαφρο σὲ μιὰ ὁλάνοιχτη ἀγκαλιὰ ἀγαπημένης, καὶ σπιθοβόλημα ματιῶν ἀπ' τὸ ξεχείλισμα τῆς εὐτυχίας...

Αὐτὰ δὲν τὰ δοκίμασα ὥς τώρα... Εἶνε γραφτό μου ὅμως νὰ μοῦ τὰ χαρίσης;... Εἶνε γραφτό μου νὰ τὰ νοιώσω ἀπὸ σένα, γιατὶ καμμιὰ στὸν κόσμο ἄλλη δὲν θὰ σταθῆ ποτέ της ἄξια καὶ ἱκανὴ νὰ μὲ κάνη νὰ τὰ νοιώσω;...

Εἶσαι αἴνιγμα σωστό, ἀγαπημένη μου... Μοῦ φαίνεσαι σὰν νάχης κατάλευκη τὴν ψυχή σου καὶ βαθυσκότεινο τὸ μυαλό σου... Κανένας δὲν μπόρεσε νὰ καινχηθῆ ποτέ του πὼς σ' ἔσφιξε, ἔστω καὶ γιὰ μιὰ στιγμή, στὴν ἀγκαλιά του...

Κανένας!...

Ἐγὼ ὅμως;... Ἐγὼ σὲ λαχταρῶ, ὅπως ποθεῖ τὸ μυροκυνηγημένο ἀγρίμι νάβρη τὴν ἀσφάλεια καὶ τὴ γαλήνη τῆς ἀπόμερης φωλιᾶς του... Κι' ἡ διψασμένη γιὰ σένα καρδιά μου πονεῖ σὲ τέτοιο ἀφάνταστο σημεῖο, ὥστε γιὰ νὰ τὴν ἀνακουφίσω, ἀναγκάζομαι νὰ τὴν ποτίζω πότε-πότε μὲ τὸ βάλσαμο μιᾶς ψευδαισθήσεως.

Καὶ ἡ ἀνακουφιστικὴ σὰν βάλσαμο ψευδαίσθησις, στὴν περίπτωσι αὐτή, εἶνε ἡ ἰδέα μου πὼς φύλαξες γιὰ μένα, στὴν ἀγνὴ κι' ἀπόρθητη καρδιά σου, μιὰ γωνίτσα ξεχωριστὴ καὶ ἀποκλειστικὰ δική μου... Ἂς δώσει ἡ καλή μου μοῖρα νάβγη γρήγορα ἀληθινὴ ἡ ψευδαίσθησί μου αὐτή, ἡ ὁποία εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἀφάνταστης λαχτάρας μου κι' ἀγάπης γιὰ σένα...

Αὔριο βράδυ, ἀγαπημένη μου...

Αἰῶνες μὲ χωρίζουν ἴσαμε κεῖνη τὴν εὐτυχισμένη στιγμή, αἰῶνες γεμάτοι πίκρα, ἀμφιβολία, ἀνυπομονησία, λαχτάρα, πόθο καὶ φαρμάκι... Εἴθε νὰ μ' ἀποζημιώση γιὰ ὅ,τι ὑπόφερα, σκληρὸ καὶ βασανιστικό, ἡ στιγμὴ ἐκείνη ποὺ τὴν καρτερῶ, ἐξαρτῶντας ἀπ' αὐτὴ τὴν εὐτυχία καὶ τὴν ἡσυχία τῆς ζωῆς μου ὁλόκληρης...

Αὔριο βράδυ, ἀγαπημένη μου...

Β

πήγαμε στὸ θέατρο.

Ὅταν φτάσαμε, ὅλοι βρισκόντουσαν συγκεντρωμένοι στὸ φουαγιὲ καὶ σὲ λίγο ἡ τελετὴ ἄρχισε.

Κρατοῦσα τὴν ἀδελφή μου ἀπ' τὸ χέρι. Μπροστά μας βάδιζε ἐπίσημα ἡ κατάχοντρη κ. Ναταλία, ἑταῖρος τῆς «Κωμωδίας», μιὰ ἠθοποιὸς στρωμμένη, κακή, μοχθηρή... Σὲ μιὰ στιγμή, ἡ Ρετζίνα, γιὰ νὰ μὴν πατήση τὴν οὐρὰ τοῦ φορέματος τῆς ἠθοποιοῦ Ρογιέ, σκόνταψε ἐπάνω στὴ χοντρο-Ναταλία.

Τότε ἐκείνη γύρισε ἀπότομα κι' ἔσπρωξε τὴν ἀδελφοῦλα μου μὲ τόση δύναμι, ὥστε ἡ φτωχὴ Ρετζίνα πῆγε κι' ἔπεσε σὲ μιὰ στήλη. Ἔβγαλε μιὰ κραυγὴ καὶ σηκώθηκε ἀμέσως. Μὰ τὸ πρόσωπό της ἦταν κατωματωμένο...

Τότε δὲν μπόρεσα νὰ κρατηθῶ. Ὥρμησα πρὸς τὴ χοντρο-Ναταλία καὶ τῆς φώναξα:

— Μοχθηρὸ ζῶο...

Ἐκείνη ἑτοιμάστηκε νὰ μοῦ ἀπαντήση, μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ ἐγὼ τῆς κατάφερα δυὸ δυνατὰ χαστούκια.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : *Τὸ τέλος.*